

Був ранок, нове сонце золотилося на брижах лагідного моря.

За милю від берега з рибальського човна сипали у воду приманку з подрібненої риби. Ця звістка блискавично долетіла до Сніданкової зграї, й невдовзі тисяча мартинів злетілася, щоб у бійках і викрутасах здобути собі шмагочок їжі. Починався черговий клопіткий день.

А ген далеко, сам-один, подалі від човна й узбережжя, тренувався мартин Джонатан Лівінгстон. Піднявшись на тридцять метрів у небо, він опустил перетинчасті ноги, задер дзьоба і, щосили напружившись, намагався втримати вивернуті крила в болючо-тугому вигині. За такого вигину політ уповільнювався, і зараз Джонатан настільки стишив швидкість, що вітер перетворився на шепіт в очі, а океан унизу завмер. Джонатан примружив очі від шаленої зосередженості, затамував дух, напружився... і посилив... вигин... на... два... сантиметри... Тут у нього скуйовдилося пір'я, він втратив швидкість і гелпнувся вниз.

Мартини, як відомо, ніколи не збиваються, ніколи не падають. Втрата швидкості в повітрі й падіння є для них ганьбою і безчестям.

Але мартин Джонатан Лівінгстон — який, не знаючи сорому, напружував крила у тремкому вигині, вповільнювався, вповільнювався і знову втрачав швидкість — був незвичайним птахом.

Більшості мартинів вистачає знання лише базових речей про польоти: як відлетіти від берега, дістатися їжі

й повернутися назад. Для більшості мартинів важливий не політ, а пожива. Для Джонатана ж важливим було не поїсти, а політати. Понад усе на світі мартин Джонатан Лівінгстон любив літати.

Як виявилось, такі погляди не приносять популярності серед інших птахів. Навіть його батьки непокоїлися через те, що Джонатан цілі дні проводить на самоті за льотними експериментами, по сто разів планеруючи низько над морем.

Він не знав, наприклад, чому під час польоту над водою на висоті, меншій за половину розмаху крил, йому вдавалося залишатися в повітрі довше і з меншим зусиллям. Його ширяння завершувалося не типовим приводненням ногами вперед у хвилі бризок, а довгим і широким кильватером, коли він торкався поверхні води ногами, щільно притисненими до тіла для максимальної обтічності. Коли він почав приземлятися з підібганими ногами на берег, ковзаючи в пісок, а тоді кроками вимірювати довжину залишеної борозни, як же розхвилювалися його батьки!

— Ну чому, Джоне, чому? — питала мати. — Чому так важко бути, як решта зграї? Ну залиш ти низькі польоти пеліканам і альбатросам! Чому ти не їси? Сину, від тебе ж залишилися самі кістки й пір'я!

— Ну й нехай кістки й пір'я, мамо. Я просто хочу дізнатися, що можу робити в повітрі, а що ні. От і все. Просто хочу дізнатися.

— Послухай, Джонатане, — лагідно сказав батько. — Зима вже недалечко. Човнів стане мало, а риба з поверхні піде на глибину. Якщо хочеш учитися, то вивчай їжу і як її здобувати. Ширяння — це добре, але польотами ситий не будеш. Не забувай, ти літаєш, щоб їсти.

Джонатан слухняно кивав. Наступні кілька днів він намагався наслідувати інших мартинів. Він дуже старався: разом зі зграєю верещав і чубився над пірсами і довкола рибальських човнів, виловаючи шматочки риби та хліба. Але не йшло воно йому.

«Усе це так безглуздо, — думав він, добровільно кидаючи насилу здобутого анчоуса голодному старому мартинові, який його переслідував. — Я міг би витратити весь цей час на польоти. Ще стільки всього треба навчитися!»

Тож невдовзі мартин Джонатан, самотній, голодний щасливий, знову подався далеко в море — вчитися.

Предметом дослідження стала швидкість, і за тиждень ренувань він знав про неї більше, ніж найпрудкіший мартин на світі.

З висоти трьохсот метрів, щосили махаючи крилами, він відштовхнувся й поринув у сліпуче-круте піке назустріч хвилям — і зрозумів, чому мартини не виконують сліпуче-крутих піке, махаючи крилами. За якихось шість секунд він розігнався до ста десяткох кілометрів на годину — до швидкості, на якій крило під час змаху стає нестійким.